

Cultura, participació i desigualtat estructural

Published by [Interacció](#) [1] on 09/01/2018 - 14:32 | Last modification: 13/04/2026 - 09:21

La participació cultural acostuma a ser presentada com un bé en si mateix. Les dades, però, obliguen a fer una lectura menys celebratòria i més estructural: qui participa, en quines condicions i amb quins efectes reals sobre el benestar? Aquest dossier posa xifres a una intuïció coneguda però poc assumida en la pràctica de les polítiques culturals: la cultura contribueix al benestar, però no ho fa de manera igualitària.

El dossier de l'Observatori Social de "la Caixa" aborda la relació entre participació cultural i benestar a partir d'un conjunt ampli d'indicadors i estudis que permeten situar el debat més enllà de les declaracions de principi. La idea central és clara: la cultura té efectes positius tant a escala individual com col·lectiva, però aquests efectes estan fortament condicionats per factors socioeconòmics.

D'entrada, el document situa la cultura com a vector de cohesió social, creativitat i salut, i com a element rellevant en processos d'innovació i desenvolupament econòmic. Aquesta doble dimensió, social i econòmica, travessa tot el dossier. La cultura genera activitat i ocupació, però també incideix en la qualitat de vida i en la construcció de societats més reflexives i inclusives.

Ara bé, aquesta potencialitat conviu amb una realitat marcada per la desigualtat. Les dades mostren una forta polarització entre persones que participen activament en la cultura i aquelles que no hi accedeixen mai. Aquesta fractura no és aleatòria: es concentra en funció del nivell educatiu i de renda. Les persones amb més capital educatiu i econòmic participen més i de manera més diversa, mentre que els sectors amb menys recursos acumulen barreres d'accés, ja siguin econòmiques, d'interès o de disponibilitat.

L'educació emergeix com el factor més determinant. No només perquè incrementa la probabilitat de participació, sinó perquè també ho fa indirectament a través de la renda. Aquesta doble mediació consolida una estructura desigual que les polítiques culturals sovint no aconsegueixen revertir. La participació cultural, en aquest sentit, no corregeix les desigualtats de partida, sinó que tendeix a reproduir-les.

El dossier també aporta dades que permeten entendre millor aquestes dinàmiques. Per exemple, només el 14,2% de la població espanyola realitza pràctiques artístiques amateur de manera setmanal, molt per sota d'altres països europeus. En l'àmbit digital, les noves formes de participació també mostren diferències significatives segons el nivell de renda, fet que qüestiona la idea d'un accés universal garantit per la tecnologia.

Pel que fa a la relació entre cultura i benestar, els resultats apunten que la dimensió compartida de la participació cultural té un impacte rellevant en la percepció de felicitat. No es tracta només de consumir cultura, sinó de fer-ho en relació amb altres, en experiències que generen vincles i sentit.

El conjunt del dossier dibuixa així un escenari ambivalent. La cultura té un potencial clar com a política de benestar i cohesió, però aquest potencial no es desplega automàticament. Sense una intervenció pública que abordi les

desigualtats d'accés i els condicionants estructurals, la participació cultural difícilment es convertirà en un dret efectiu per a tothom. La qüestió, per tant, no és tant ampliar l'oferta com revisar les condicions en què es produeix l'accés.

[Participació cultural i benestar. Què ens diuen les dades? \[2\]](#)

Categories: Informe

Categories: Informes i documents

Tags: participació cultural

Tags: desigualtats culturals

Tags: accés a la cultura

Tags: cultura i salut

- [3]

Source URL: <https://interaccio.diba.cat/en/2018/cultura-participacio-desigualtat%20>

Links:

[1] <https://interaccio.diba.cat/en/members/interaccio>

[2] http://interaccio.diba.cat/sites/interaccio.diba.cat/files/observatorio_social_lacaixa_dossier-4_cat.pdf

[3] <https://interaccio.diba.cat/node/7394>